

Ústřední komise Fyzikální olympiády České republiky

Úlohy okresního kola 62. ročníku FO
ve školním roce 2020/2021

Kategorie E

Za řešení úloh v okresním kole může řešitel získat celkem 40 bodů, přičemž úspěšným řešitelem se stává ten soutěžící, který bude hodnocen alespoň ve dvou úlohách nejméně 5 body a v celkovém hodnocení získá alespoň 14 bodů. Úlohy řešte v klidu, v pořadí, které vám vyhovuje; na jejich vyřešení máte celkem 4 hodiny. Řešení pište čitelně a tak, aby bylo jasné, jak jste postupovali. Nezapomeňte, že nestačí napsat výsledek, ale je důležité srozumitelně popsat, jak jste k výsledku došli.

Ve všech úlohách uvažujte tíhové zrychlení $g = 9,8 \text{ N/kg} = 9,8 \text{ m/s}^2$ a hustotu vody $\rho = 1000 \text{ kg/m}^3 = 1 \text{ g/cm}^3$.

FO62E2-1: Výlet na Kašperk

Milan, Tomáš a Eva vyrazili pěšky z Kašperských Hor na hrad Kašperk. Tomáš s Evou šli průměrnou rychlostí $v_1 = 3,0 \text{ km/h}$, sportovec Milan šel napřed koupit lístky rychlostí $v_2 = 6,0 \text{ km/h}$. Z náměstí v Kašperských Horách vyrazili všichni současně, Milan přišel na hrad v 10:00, Tomáš s Evou v 10:30.

- Jakou dobu t_1 trvala cesta na hrad Tomášovi s Evou a jakou dobu t_2 Milanovi?
- Jak daleko bylo z Kašperských Hor na Kašperk?
- V kolik hodin vyrazili všichni z Kašperských Hor?
- Sestrojte graf závislosti vzdálenosti x od Kašperských Hor na čase pro Tomáše s Evou i pro Milana. Pomocí grafu ověřte výsledky vypočítané v předcházejících částech úlohy.

FO62E2-2: Během tuhé zimy

Franta bydlí na vesnici a občas během tuhé zimy řeší velmi nepříjemnou situaci – pokud mráz potrhá elektrické vedení, je Franta bez teplé vody, bez tepla i bez elektřiny a nezbývá mu než se spolehnout na cestovní propanbutanový vaříč a venkovní zásobu sněhu.

- Franta si chce udělat půl litru čaje. Kolik sněhu musí nabrat do hrnce, aby z něj měl půl litru vody, jestliže průměrná hustota sněhu je $\rho_s = 200 \text{ kg/m}^3$?
- Kolik tepla se spotřebuje na ohřátí sněhu k varu, jestliže venkovní teplota je -5°C ? Měrná tepelná kapacita sněhu je stejná jako měrná tepelná kapacita ledu $c_l = 2,1 \text{ kJ/(kg} \cdot ^\circ\text{C)}$. Měrné skupenské teplo tání ledu je $l_t = 334 \text{ kJ/kg}$, měrná tepelná kapacita vody $c_v = 4,2 \text{ kJ/(kg} \cdot ^\circ\text{C)}$.
- Jak dlouho bude trvat, než se sníh rozpustí a ohřeje k varu, jestliže plynový vaříč má výkon 1300 W a účinnost ohřevu je přibližně 40% ?
- Kolik gramů plynu Franta spotřebuje, jestliže jeho výhřevnost je $H = 60 \text{ MJ/kg}$ (tj. spálením 1 kg plynu lze získat 60 MJ tepla)?

FO62E2-3: Kostičky v krabicích

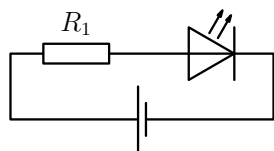
Martin našel ve sklepě dvě stejné krabice s vnitřním objemem $V = 2,0$ litry. V krabicích jsou až po okraj naskládány červené a bílé kostičky stejných rozměrů. Maminka si pamatovala, že v první krabici je o 40 červených kostiček více, než bílých. Zvážení zjistili, že kostičky v první krabici mají dohromady hmotnost $m_1 = 5,2$ kg, kostičky v druhé krabici $m_2 = 6,8$ kg. Hmotnost jedné červené kostičky je $m_c = 50$ g, hmotnost jedné bílé kostičky je $m_b = 150$ g.

- Jaká je průměrná hustota kostiček v první a druhé krabici?
- O jakou hodnotu se změní průměrná hustota obsahu každé krabice, jestliže v ní vyměníme jednu červenou kostičku za bílou?
- Kolik kterých kostiček je v každé krabici?

FO62E2-4: Zapojení LED diody

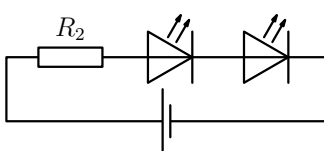
Tereza dostala ve fyzikálním kroužku za úkol zapojit červenou LED diodu. Měla k dispozici tužkovou baterii AA s napětím $U_1 = 1,5$ V, plochou baterii s napětím $U_2 = 4,5$ V a baterii s napětím $U_3 = 9,0$ V. Na internetu zjistila, že na svítící diodě by mělo být napětí $U_D = 1,8$ V a měl by jí protékat proud $I_D = 20$ mA.

- Diodu má k baterii připojit přes rezistor podle obr. 1. Jaký odpor R_1 by měl mít rezistor pro připojení k bateriím U_1 , U_2 nebo U_3 ? Podaří se jí diodu ve všech případech rozsvítit?
- Jaký odpor R_2 by měl mít rezistor pro připojení k bateriím U_1 , U_2 nebo U_3 , pokud by zapojila dvě diody za sebou (obr. 2)?
- Jaký odpor R_3 by měl mít rezistor pro připojení k bateriím U_1 , U_2 nebo U_3 , pokud by zapojila dvě diody vedle sebe (obr. 3)?
- Tereza má k dispozici rezistory s maximálním povoleným výkonem $P = 1,0$ W. Může je použít v zapojeních z části a)? Odpověď zdůvodněte vypočítanými hodnotami výkonu na rezistoru R_1 pro baterie s elektromotorickým napětím U_2 nebo U_3 .

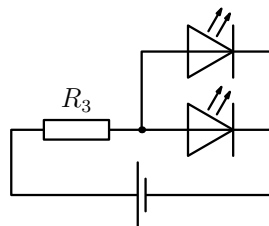
U_1 , U_2 , nebo U_3

Obr. 1

U_1 , U_2 , nebo U_3

Obr. 2

U_1 , U_2 , nebo U_3

Obr. 3

Úlohy pro kategorii E připravila komise pro výběr úloh při ÚKFO České republiky ve složení Dagmar Kaštilová, Věra Koudelková, Michaela Křížová, Miroslava Maňásková, Jindřich Pulíček a Lukáš Richterek ve spolupráci s autorem úloh Janem Thomasem, autorkou jedné úlohy je Mária Benediková (FO SR).